

Kıta ve Okyanusların Konumsal Önemi

Bir yerin önemi, yanından geçen **yollara, kaynaklara ve ulaşım imkânlarına** bağlıdır. Bu yüzden kıta ve okyanusların önemi tarih boyunca değişmiştir.

1 Temel Kavramlar

- Kıta: okyanuslarla çevrili büyük kara parçası.
- Konumsal önem: bir yerin stratejik değeri.
- Bu değer ticaret, ulaşım ve güçle ilgilidir.
- Önem sabit değildir, zamanla değişir.

2 Önemi Değiştiren Etkenler

- Yeni ticaret yollarının bulunması
- Ulaşım teknolojisinin gelişmesi
- Petrol gibi kaynakların keşfi
- Kanalların ve boğazların açılması

3 Coğrafi Keşifler

- Öncesi: Akdeniz, İpek ve Baharat yolları
- 1492: Kolomb Amerika'ya ulaştı.
- 1498: Vasco da Gama Hindistan'a vardı.
- Sonrası: Atlas Okyanusu öne çıktı.

4 Kanallar

- Süveyş (1869): Akdeniz – Kızıldeniz
- Süveyş, Ümit Burnu yolunu gereksiz kıldı.
- Panama (1914): Atlas – Büyük Okyanus
- Panama, Güney Amerika'yı dolaşmayı kaldırdı.

5 Günümüz

- ABD: hem Atlas hem Büyük Okyanus kıyısı
- Kaynak değer kazanınca bölgesi öne çıkar.
- Kanallar yolları kısaltıp dengeyi değiştirir.

Önem Değişimi Zaman Çizelgesi

Dönem	Öne Çıkan Bölge	Neden
Keşiflerden önce	Akdeniz, kara yolları	Asya malları Akdeniz'e ulaşıyordu
1492 – 1498	Atlas Okyanusu	Yeni deniz yolları bulundu
1869	Akdeniz, Hint Okyanusu	Süveyş yolu kısalttı
1914	Atlas – Büyük Okyanus	Panama iki okyanusu bağladı
Günümüz	İki okyanusa kıyısı olan ABD	İki ticaret alanına erişim

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Kıta ve Okyanusların Konumsal Önemi: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1

Vasco da Gama'nın yolu Akdeniz limanlarını nasıl etkiledi?

- 1 Yol Afrika'nın güneyinden geçer.
- 2 Asya malları Akdeniz'e uğramaz.
- 3 Akdeniz limanlarına gelen mal azalır.

Cevap: Akdeniz limanlarının önemi azaldı.

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2

Süveyş Kanalı açılınca Ümit Burnu yolunun önemi nasıl değişir?

- 1 Kanal Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlar.
- 2 Afrika'yı dolaşmak gerekmez.
- 3 Gemiler kısa yolu seçer.

Cevap: Ümit Burnu yolunun önemi azalır.

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3

ABD'nin doğu ve batı kıyısı arasındaki yolu hangi kanal kısalttı?

- 1 Doğu kıyısı Atlas Okyanusu'na bakar.
- 2 Batı kıyısı Büyük Okyanus'a bakar.
- 3 Bu iki okyanusu Panama bağlar.

Cevap: Panama Kanalı.

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4

ABD'nin konumu neden avantajlı sayılır?

- 1 İki okyanusa kıyısı vardır.
- 2 Doğu kıyısı Avrupa'ya bakar.
- 3 Batı kıyısı Asya'ya bakar.

Cevap: İki büyük ticaret alanına doğrudan açılır.

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5

Akdeniz'in önemi 1498'den sonra azalıp 1869'dan sonra neden yeniden arttı?

- 1 1498'de Ümit Burnu yolu bulundu.
- 2 Ticaret Akdeniz'e uğramadan yapıldı.
- 3 1869'da Süveyş Kanalı yolu kısalttı.

Cevap: Ticaret yolu yeniden Akdeniz'den geçti.

MİNİ TEST

Kıta ve Okyanusların Konumsal Önemi: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Akdeniz ile Kızıldeniz'i birleştiren su yolu hangisidir?

- A) Süveyş Kanalı B) Panama Kanalı
C) Cebelitarık Boğazı D) İstanbul Boğazı

2. 1492'de Atlas Okyanusu'nu geçerek Amerika'ya ulaşan denizci kimdir?

- A) Vasco da Gama B) Kristof Kolomb
C) Macellan D) Marco Polo

3. Coğrafi Keşifler'den sonra önemi en çok artan okyanus hangisidir?

- A) Hint Okyanusu B) Kuzey Buz Denizi
C) Atlas Okyanusu D) Güney Okyanusu

4. Panama Kanalı hangi su kütlelerini birleştirir?

- A) Akdeniz – Kızıldeniz B) Karadeniz – Akdeniz
C) Hint – Büyük Okyanus D) Atlas – Büyük Okyanus

5. Süveyş Kanalı'ndan önce Avrupa'dan Asya'ya giden gemiler hangi yolu kullanırdı?

- A) Ümit Burnu'nu dolaşan B) Panama Kanalı
yol
C) Kuzey Buz Denizi yolu D) Karadeniz yolu

6. Coğrafi Keşifler'den önce dünya ticaretinin merkezi hangisiydi?

- A) Atlas Okyanusu B) Akdeniz
C) Büyük Okyanus D) Kuzey Buz Denizi

7. Panama Kanalı hangi yıl açılmıştır?

- A) 1492 B) 1869
C) 1914 D) 1498

8. ABD'nin konumsal avantajı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnız bir okyanusa kıyısı olması
B) Akdeniz'e kıyısı olması
C) Denize kıyısı olmaması
D) Atlas ve Büyük Okyanus'a kıyısı olması

9. Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla önemi yeniden artan deniz hangisidir?

- A) Karayip Denizi B) Akdeniz
C) Baltık Denizi D) Kuzey Buz Denizi

10. Hangisi kıta ve okyanusların önemini değiştiren etkenlerden biri değildir?

- A) Yeni ticaret yolları B) Kanalların açılması
C) Kıta adlarının değişmesi D) Petrolün bulunması

Cevap anahtarı

1. A · Süveyş Kanalı 1869'da açıldı ve iki denizi birleştirdi.
3. C · Yeni deniz yolları Atlas Okyanusu üzerinden geçti.
5. A · Gemiler Afrika'yı güneyden dolaşmak zorundaydı.
7. C · Panama Kanalı 1914'te kullanıma girdi.
9. B · Avrupa-Asya trafiği yeniden Akdeniz'e döndü.

2. B · Kolomb 1492'de Amerika kıtasına ulaştı.
4. D · Panama, Atlantik ile Pasifik'i bağlar.
6. B · İpek ve Baharat yolları Akdeniz limanlarına ulaşıyordu.
8. D · İki okyanusa kıyı, iki ticaret alanına erişim sağlar.
10. C · Önemi ad değil; yol, kaynak ve ulaşım belirler.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/12-sinif-cografya-kita-ve-okyanuslarin-konumsal-onemi-konu-anlatimi